

Flere vilde blomster på din vej. Hvordan?

De vilde planter i Danmark omfatter både sjældne, truede arter og almindelige arter. Men også mange almindelige arter er på retur som almindelige. Det kan vi forhåbentlig være med til at forhindre. Mange almindelige arter er foderplanter for insekter, og blomsterne en vigtig kilde til nektar og pollen. Andre har frugter, som giver føde til fugle og pattedyr. Dansk Botanisk Forening har udgivet pjecen *Vilde Planter på din Vej*, som indeholder tegninger af de 102 mest almindelige planter i Danmark. Dem kan vi lære at kende og passe på. Pjecen findes på nettet.

Der har i de seneste år været fokus på **nedgangen i insekter** også i Danmark. Den nedgang skyldes bl.a. en lavere mangfoldighed af blomstrende planter, både i byen og på landet, hvor parker, haver, fælles grønne arealer, grøftkanter og marker med deres vilde blomster – ”ukrudt” – er vigtige levesteder.

Følfod (tv) og Mælkebøtte (th) er gode insektplanter om foråret. Mælkebøtte har bladene tæt ved jorden og har fordel af tidlig slåning.

Der er lige nu forskellige **initiativer** i gang for at modgå nedgangen i blomster:

- **Blomstervenlig vedligeholdelse af grøftkanter.** Næringsrige vejkanter og skrænter skal slås tidligt - april/maj – for at hæmme høje græsser med tidlig vækst, og dermed gives plads til flere blomstrende urter. Næringsfattige vejkanter kan til gengæld stå over et til flere år, når der er lysåbent og plads til flere forskellige arter. <http://www.natlan.dk/K1.pdf>
- **Ekstensivering af pleje af parker og grønne arealer.** Mange plæner har imellem græsset en del vilde blomsterplanter, som bare skal have lov at blomstre. For at give dem mulighed for at etablere sig og blomstre slås græsplæner mindre hyppigt.

- **Vilde haver.** Haven kan på mange måder gøres mere vild og blomstrende, og mange kommuner udleverer frø af insektvenlige plantearter. Oprindelsesland for disse frø er desværre ofte ukendt, så det er bedst at holde frøene inden for havegærdet, fordi de kan forurene den danske flora genetisk. Et godt alternativ er lokalt indsamlede frø.
<http://www.natlan.dk/K2.pdf>
- **Såning af blomsterkanter ved dyrkede marker.** Landbruget kan få tilskud til udsåning af såkaldt blomsterbrak. Ca. 125 vilde plantearter forekommende dog naturligt i kornmarken inkl. Kornblomst, Korn-Valmue, Ager-Kål, Ager-Sennep, Vej-Pileurt, Alm. Stedmoderblomst, Rød-Tvetand, Vellugtende Kamille. De vilde arter er der måske stadig, og vil være en naturlig første prioritet, inden der udsås. De naturlige ukrudtsarter kan få bedre vilkår, hvis der sås en stribe med korn i halv udsæds mængde, hvor der ikke gødskes eller sprøjtes. Markens vilde planter er et naturligt grundlag for vilde insekter, inkl. nytteinsekter.

Alm. Røllike (tv) og Blåhat (th) kan vokse i mellemhøj vegetation. Begge begunstiges af tidlig slåning, og de er fourageringsplanter for juni og juli måneds sommerfugle.

Hvad kan vi alle gøre for flere vilde blomster på din vej?

Her en liste med mulige indsatser:

1. **Indberette** arter i grøftkanter og grønne arealer og dermed øge vores fælles viden om floraen. Det kan foregå på App'en Arter.dk. Denne viden kan give mere fokus fra myndighederne.
2. Finde grønne områder med **særligt alsidig forekomst af vilde planter** og kontakte kommunen eller andre relevante vedr. vedligeholdelse og evt. forbedret pleje. Se nedenfor.
3. Give **ønsker til kommunen om forvaltning** af floraen på disse særligt gode arealer:
 - Nuanceret slåning af vejkanter (flere næringsrige vejkanter skal slås tidligt, dvs. april/maj) for at reducere de konkurrerende græsser inden øvrige arter kommer frem.
 - Lade dele af offentlige, grønne arealer (plæner) henligge med mindre hyppig slåning. Lav evt. 1-2 årlige slæt eller slå forskellige områder per gang. Det giver variation og levesteder for flere arter.
 - Standse gødskning på sådanne arealer.

4. Pege på **særlig skånsom grøftkantsslåning**, hvor der er brug for botaniske hensyn til arter fra tør græsland. Det vil ofte sige ændret slåningstidspunkt; i mange tilfælde primært forår/forsommer og helst med opsamling af det afslåede materiale for at fjerne næringsstoffer. Slåning skal naturligvis også tage hensyn til oversigtsforholdene, hvor der er behov for det.
5. Arbejde **naturmålet** for de almindelige arter på **arealer, hvor man selv bestemmer**: Egne og grundejerforeningers haver o.a. grønne fællesarealer, også ved sommerhuse.

Alm. Kællingetand (tv) og Rundbælg (th) klarer ikke højt græs. Her er forårsklipning en forudsætning, hvor græsset ellers vil blive højt. Begge arter er foderplanter for larver af blåfugle. Alm Kællingetand desuden for Køllesværmer.

Hvidtjørn (tv) og Benved (th) er smukke og er fantastiske nektar- og pollen planter. Desuden er deres frugter eftertragtet fugleføde.

Vejkant uden slåningspleje, september 2008 (tv). Samme vejkant slået tidligt gennem flere år, juli 2019 (th). Nu med blomstrende Merian (indsat foto).

Nedenfor gives eksempler på almindelige arter, som af hensyn til insekter, fugleliv og skønhed kan tilgodeses med den rigtige drift af vejkanter og grønne områder.

Af de nævnte vedplanter har de tidligt blomstrende arter om foråret stor betydning for vilde bier samt andre nektar-og pollensøgende insekter. Frugter af arter som eg og hassel er meget vigtige for mus.

<i>Urteagtige almindelige planter</i>	<i>Almindelige buske og mindre træer (1-11) og større træer (12-15)</i>
1. Følfod	1. Hunde-Rose
2. Rød Tvetand	2. Hassel
3. Mælkebøtte	3. Slåen
4. Håret Høgeurt	4. Tørst
5. Alm. Knopurt	5. Mirabel
6. Kællingetand	6. Benved
7. Rundbælg	7. Pil (Grå- og Selje-)
8. Hvid Okseøje	8. Alm. Hyl
9. Merian	9. Alm Hæg
10. Blåhat	10. Hvidtjørn
11. Alm. Røllike	11. Naur
12. Rødkløver	12. Fuglekirsebær
13. Prikbladet Perikon	13. Stilk-Eg
14. Liden klokke	14. Elm
15. Høst Borst	15. Småbladet Lind

Tekst juni 2021:

Anna Bodil Hald og Lisbeth Nielsen,
www.natlan.dk

Blomsterfotos: Aase Gøthgen

Ide: Claus Helweg Ovesen

